

II

(Az EK-Szerződés/Euratom-Szerződés alapján elfogadott jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

HATÁROZATOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2006. szeptember 13.)

az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke alapján megindított eljárásról

(COMP/F/38.456. sz. ügy – bitumen (NL))

(az értesítés a C(2006) 4090. számú dokumentummal történt)

(Csak a holland, angol, francia és német nyelvű szöveg hiteles)

(2007/534/EK)

1. A JOGSÉRTÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

- (1) Ezen határozat címzettjei részt vettek az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikkének egyszeri, folyamatosan fennálló megsértésében, az útépítési bitumen árának Hollandia területén történő rögzítésével.

1.1. Az útépítési bitumen szektor

- (2) A bitumen az üzemanyag előállításakor keletkező melléktermék. Általában különleges kőolajak lepárlása során jön létre. A különböző kőolajakból és finomított összetevőleiből különböző bitumentípusokat állítanak elő, amelyek a teljesítmény fokozása érdekében polimerek hozzáadásával tovább változtathatók. A bitument első sorban az aszfaltgyártásban használják kötőanyagként, más anyagok összetartására. A bitumentermékek fennmaradó része különböző ipari területeken kerül felhasználásra.
- (3) A jelen határozat tárgyát képezi minden olyan bitumentermék, amelyet az útépítéshez és hasonló tevékenységekhez használnak. Itatott aszfaltnak, útburkoló bitumennek és aszfaltbitumennek is nevezik. A továbbiakban útépítési bitumenként fogunk hivatkozni rá.
- (4) A vizsgálat azt mutatta, hogy a kartell Hollandia egész területére kiterjedt. Becsült mérete 2001-ben, a jogsértés fennállásának utolsó teljes évében megközelítőleg 62 millió eurós nagyságrendű volt. Az egyezség jellemző sajátossága, hogy nemcsak az eladók játszottak össze –

mint az általában szokásos – hanem az eladók és a vásárlók is. Kilenc útépítési bitument szállító cégből nyolc és a terméket vásárló hat (jelenleg öt) legnagyobb útépítő vállalat vett részt a kartellben.

- (5) Az alább felsorolt címzettek Hollandia területét lefedve az EK-Szerződés 81. cikkének egyszeri, folyamatosan fennálló megsértésében vettek részt, melynek fő jellegzettsége az volt, hogy az eladók és vásárlók közösen határozták meg a szóban forgó termék árát és az arra vonatkozó engedményeket.

1.2. A jogsértés címzettjei és időtartama

- (6) Az alább felsorolt vállalkozások és jogi személyeik (némelyikük anyavállalatként felelős) vettek részt a jogsértésben, a megadott időszakban. Kérjük annak figyelembevételét, hogy bizonyos vállalkozások esetén e határozat címzettje egynél több jogi személy:

Beszállítók:

- a) BP: BP plc. 1994. április 1-től 2002. április 15-ig, BP Nederland BV 1994. április 1-től 2000. január 1-ig és a BP Refining & Petrochemicals GmbH 1999. december 31-től 2002. április 15-ig;
- b) Esha: Esha Holding BV, Smid & Hollander BV és az Esha Port Services Amsterdam BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

- c) Klöckner: Klöckner Bitumen BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig és a Sideron Industrial Development 2000. január 1-től 2002. április 15-ig;
- d) Kuwait Petroleum: Kuwait Petroleum Corporation, Kuwait Petroleum International Ltd és a Kuwait Petroleum (Nederland) BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;
- e) Nynäs: AB Nynäs Petroleum és a Nynäs Belgium AB 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;
- f) Shell: Shell Petroleum NV, The Shell Transport and Trading Company Ltd és a Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;
- g) Total: Total Nederland NV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig és a Total SA 1999. november 1-től 2002. április 15-ig;
- h) Wintershall: Wintershall AG, 1994. április 1-től 1999. december 31-ig.

Vásárlók:

- i) Ballast Nedam: Ballast Nedam NV és a Ballast Nedam Infra BV 1996. június 21-től 2002. április 15-ig;
- j) BAM: BAM NBM Wegenbouw BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig és a Koninklijke BAM Groep NV 2000. november 1-től 2002. április 15-ig;
- k) Dura Vermeer: Vermeer Infrastructuur BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig, a Dura Vermeer Groep NV 1998. november 13-tól 2002. április 15-ig és a Dura Vermeer Infra BV 2000. július 1-től 2002. április 15-ig.
- l) HBG: HBG Civiel BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;
- m) Heijmans: Heijmans NV és a Heijmans Infrastructuur BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;
- n) KWS: Koninklijke Volker Wessels Stevin NV és a Koninklijke Wegenbouw Stevin BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig.

1.3. A kartell működése

- (7) Az összejátszó gyakorlatok a következők szerint csoportosíthatók: alapvetően az útépítési bitumen árrögzítésének hollandiai gyakorlatára vonatkoztak a beszállítók

és a fő vásárlók, valamint ezen beszállítók és a kisebb mennyiségben vásárlók között.

- (8) A bizonyítékok a kartell 1994. április 1. és 2002. április 15. közötti fennállását igazolják, és megerősítik, hogy az útépítési bitumen bruttó eladási és vásárlási árát rendszeresen közösen határozták meg, a kartellben részt vevő útépítők egységes engedményt kaptak a bruttó árból, míg a más útépítők számára tehető engedmény mértéke kisebb volt.
- (9) A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a bitumenbeszállítók csoportja és az útépítők csoportja közötti, az útépítési bitumen Hollandiában érvényes bruttó áaira és az azzal kapcsolatos engedményekre vonatkozó előkészítő és közös találkozókat a rendszere az abból következő megállapodásokkal együtt egyetlen átfogó rendszert alkot, ezért egyetlen jogsértésnek számít a Szerződés 81. cikkével szemben.

2. BÍRSÁGOK

2.1. Alapösszeg

- (10) A bírság alapösszegét a jogsértés súlyosságától és időtartamától függően határozzák meg.

Súlyosság

- (11) A jogsértés súlyosságának vizsgálatakor a Bizottság figyelembe veszi a jogsértés jellegét, tényleges piaci hatását – amennyiben mérhető – és az érintett földrajzi piac méretét.
- (12) A jogsértés jellegét tekintve az a tény, hogy az befolyásolta és lefedte a közös piac jelentős részét, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az ezen határozat címzettjeiként szereplő vállalkozások a Szerződés 81. cikkét igen súlyosan megsértették.

Megkülönböztetett bánásmód

- (13) Az igen súlyos jogsértések kategóriáján belül a kiszabható bírságok skálája lehetővé teszi a vállalkozásokkal szembeni eltérő bánásmódot, hogy figyelembe vegyék az egyes vállalkozások tényleges gazdasági képességét a verseny jelentős károsítására. Erre akkor van szükség, ha – mint ebben az esetben is – jelentős eltérések mutatkoznak a jogsértésben részt vevő vállalkozások piaci részesedésében.

- (14) A vállalkozásokat hat kategóriába sorolták az érintett piacon 2001-ben a jogsértés fennállásának utolsó teljes évében fennálló viszonylagos fontosságuk alapján.

Kellő elrettentés

- (15) A Bizottság megjegyzi, hogy ezen eljárás során a Shell, a BP, a Total és a Kuwait Petroleum világméretű forgalma a 2005-ös pénzügyi évben – az ezen határozatot megelőző pénzügyi évben – 246, 203, 143, illetve 37 milliárd EUR volt. Minden más vállalat világméretű forgalma 10 milliárd EUR alatt maradt.
- (16) A Bizottság az eset körülményeit figyelembe véve úgy ítéli meg, hogy a 10 milliárd eurót nem meghaladó világméretű forgalmat lebonyolító cégek esetében a bírság kiszabásakor nem szükséges szorzókat alkalmazni a kellőképpen elrettentő hatás elérése érdekében. A Bizottság csak a Shell, a BP, a Total és a Kuwait Petroleum esetében veszi fontolóra az eset körülményeinek figyelembevételével megszabott tényezővel való felszorozást.

Időtartam

- (17) A jogsértés időtartamának megfelelően 1,5-től 8 évig terjedő egyéni szorzót alkalmaznak (lásd fentebb a (6) preambulumbekendést).

2.2. Súlyosbító és enyhítő körülmények*Súlyosbító körülmények*

- (18) A jogsértés időtartama alatt a Shell már korábbi, kartell-tevékenységet tiltó bizottsági határozatok tárgyát képezte⁽¹⁾. Ez a visszaesés súlyosbító körülménynek számít, és indokolja a Shell-re kiszabott bírság alapösszegének 50 %-kal való növelését.
- (19) A vizsgálat időtartama alatt a KWS megtagadta az együttműködést, arra kényszerítve az ellenőröket, hogy a nemzeti versenyhatósághoz és a rendőrséghez forduljanak segítségért. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy ez az akadályozás súlyosbító körülménynek számít, és indokolja a KWS-re kiszabott bírság alapösszegének 10 %-kal való növelését.
- (20) A bitumenbeszállítók között a Shell-re, a bitumenvásárlók között pedig a KWS-re kiemelt felelősség hárul a kartell megszervezésében és vezetésében játszott szere-

pükért. Ők képezték a kartell működésének hajtóerejét. Ez a szerep indokolja a Shell-re és a KWS-re kiszabott bírság alapösszegének 50 %-kal való növelését.

2.3. A 10 %-os forgalmi küszöb alkalmazása

- (21) Az 1/2003/EK tanácsi rendelet⁽²⁾ 23. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a vállalkozásra kiszabott bírság nem haladhatja meg a forgalom 10 %-át. Ezt a küszöböt alkalmazták az Esha (Esha Holding BV, Smid & Hollander BV és Esha Port Services Amsterdam BV), valamint a Klöckner Bitumen BV esetében kiszabott bírság kiszámításánál.

2.4. A 2002-es engedékenységi nyilatkozat alkalmazása*Mentesség*

- (22) A BP értesítette elsőként a Bizottságot a hollandiai bitumenkartell létezéséről, a Bizottság pedig az engedékenységi közlemény 15. pontja értelmében bírságok alóli feltételes mentességet adott a BP-nek. A BP teljes mértékben, folyamatosan és eredményesen együttműködött a Bizottsággal az igazgatási eljárás során. A BP legkésőbb akkor hagyott fel a feltételezett jogsértésben való részvétellel, amikor az engedékenységi közlemény keretében bizonyítékot nyújtott be, és nem tett lépéseket az irányba, hogy egyéb vállalatokat kényszerítsen a jogsértésben való részvételre. Ezért a BP teljesen mentesül a bírságok alól.

23. pont b) alpontja, első francia bekezdés (30–50 %-os csökkentés)

- (23) A Kuwait Petroleum volt a következő vállalkozás, amely kérelmezte a Bizottságtól az engedékenységi közlemény alkalmazását, és elsőként teljesítette az annak 21. pontjában megfogalmazott követelményeket. A Kuwait Petroleum által szolgáltatott bizonyíték természeténél fogva segített a Bizottságnak a kérdéses tények bizonyításában, ennél fogva újabb értékes bizonyítékot jelentett a Bizottság tulajdonában lévőkhöz viszonyítva. Ez nagyon értékesnek bizonyult, mivel megerősítette a már rendelkezésre álló információt, és a Bizottság tulajdonában lévő információval együtt segítette a Bizottságot a jogsértés bizonyításában. Figyelembe kell venni, hogy a BP nem vett részt rendszeresen a bitumennel kapcsolatos, a vásárlókkal együtt tartott konzultációs üléseken, a Kuwait Petroleum pedig elsőként szolgáltatott közvetlen bizonyítékot a kartell működésének eme központi elemére vonatkozóan. Ennél fogva az engedékenységi nyilatkozat 23. pontjával összhangban a Kuwait Petroleumra kiszabott bírság összege 30 és 50 % közötti értékben csökkenthető.

⁽¹⁾ A Bizottság 1986. április 23-i 86/398/EKG határozata egy, az EKG-Szerződés 85. cikke szerinti eljárásról (IV/31.149 – Polipropilén, HL L 230., 1986.8.18., 1. o.) és a Bizottság 1994. július 27-i 94/599/EK határozata egy, az EKG-Szerződés 85. cikke szerinti eljárásról (IV/31865 – PVC II, HL L 239., 1994.9.14., 14. o.).

⁽²⁾ HL L 1., 2003.1.4., 1. o. A legutóbb az 1419/2006/EK rendelettel (HL L 269., 2006.9.28., 1. o.) módosított rendelet.

(24) A Kuwait Petroleumra kiszabandó bírság összegének pontos csökkentéséhez figyelembe kell venni, hogy a Kuwait Petroleum engedékenységi kérelme és a később beszolgáltatott bizonyítékok részletességükönél fogva lehetővé tették a Bizottságnak a kérdéses tények bizonyítását. Azonban azt is figyelembe kell venni, hogy a kérelmet több mint tizenegy hónappal a bizottsági vizsgálat után nyújtották be, és csak azután, hogy a Bizottság írásban megkérte az érintetteket, hogy adjanak részletes felvilágosítást a történetekről. Ezenfelül a Bizottság súlyosnak tekinti, hogy a Kuwait Petroleum később megmásította az ExxonMobilnak a kartellben való állítólagos részvételére vonatkozóan tett bizonyos fontos kijelentéseit, és ezeket a Bizottság nem használhatta fel bizonyítékként a vállalat ellen. Következésképpen a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Kuwait Petroleum a rá egyébként kiszabott bírság összegének 30 %-os csökkentésére jogosult.

Egyéb engedékenységi kérelmek

(25) Az engedékenységi nyilatkozat B. szakasza értelmében a Shell is nyújtott be kérelmet, de a jelentős hozzáadott érték hiánya miatt nem az ellentételezés nem javasolt.

(26) A Nynäs és a Total is arra hivatkozik, hogy önkéntes alapon szolgáltatott a Bizottságnak önmagára nézve terhes információt. A Bizottság azonban úgy ítéli meg, hogy a szolgáltatott információ nem eléggé értékes ahhoz, hogy a Bizottság a büntetés csökkentését javasolja.

(27) A Wintershall azt állítja, hogy a BP mentességi kérelme rá is vonatkozik. De a Wintershall még mindig a BP-től független vállalkozás, és nem a Wintershall, hanem a BP folyamodott mentességért a Bizottsághoz.

3. HATÁROZAT

(28) A következő vállalatok megsértették a Szerződés 81. cikkét azáltal, hogy a megadott időszakban rendszeresen közösen meghatározták az utépítési bitumen hollandiai eladásának és vásárlásának bruttó árát, a kartellben részt vevő utépítőknek a bruttó árból adott egységes kedvezmény mértékét, és a többi utépítő számára a bruttó árból adható kisebb maximum kedvezmény mértékét:

a) Ballast Nedam: a Ballast Nedam NV és a Ballast Nedam Infra BV 1996. június 21-től 2002. április 15-ig;

b) BAM NBM: a BAM NBM Wegenbouw BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig és a Koninklijke

BAM Groep NV 2000. november 1-től 2002. április 15-ig;

c) BP: a BP plc 1994. április 1-től 2002. április 15-ig, a BP Nederland BV 1994. április 1-től 2000. január 1-ig és a BP Refining & Petrochemicals GmbH 1999. december 31-től 2002. április 15-ig;

d) Dura Vermeer: a Vermeer Infrastructuur BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig, a Dura Vermeer Groep NV 1998. november 13-től 2002. április 15-ig és a Dura Vermeer Infra BV 2000. június 30-tól 2002. április 15-ig;

e) Esha: az Esha Holding BV, a Smid & Hollander BV és az Esha Port Services Amsterdam BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

f) HBG: a HBG Civiel BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

g) Heijmans: a Heijmans NV és a Heijmans Infrastructuur BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

h) Klöckner: a Klöckner Bitumen BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig és a Sideron Industrial Development BV 2000. január 1-től 2002. április 15-ig;

i) Kuwait Petroleum: a Kuwait Petroleum Corporation, a Kuwait Petroleum International Ltd és a Kuwait Petroleum (Nederland) BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

j) KWS: a Koninklijke Volker Wessels Stevin NV és a Koninklijke Wegenbouw Stevin BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

k) Nynäs: az AB Nynäs Petroleum és a Nynäs Belgium AB 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

l) Shell: a Shell Petroleum NV, a The Shell Transport and Trading Company Ltd és a Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig;

m) Total: a Total Nederland NV 1994. április 1-től 2002. április 15-ig és a Total SA 1999. november 1-től 2002. április 15-ig;

n) a Wintershall AG 1994. április 1-től 1999. december 31-ig.

- (29) Az előző preambulumbekkezdésben említett jogsértésekre az alábbi bírságokat szabjuk ki:
- a) Ballast Nedam: Ballast Nedam NV és Ballast Nedam Infra BV, egyetemlegesen: 4,65 millió EUR;
 - b) AM NBM: BAM NBM Wegenbouw BV: 13,5 millió EUR, amelyből 9 millióért egyetemlegesen felel a Koninklijke BAM Groep NV;
 - c) BP: BP plc: 0 millió EUR, amelyből 0 millióért egyetemlegesen felel a BP Nederland BV, és 0 millióért egyetemlegesen felel a BP Refining & Chemicals GmbH;
 - d) Dura Vermeer: Vermeer Infrastructuur BV: 5,4 millió EUR, amelyből 3,9 millióért egyetemlegesen felel a Dura Vermeer Groep NV, és 3,45 millióért egyetemlegesen felel a Dura Vermeer Infra BV;
 - e) Esha: az Esha Holding BV, a Smid & Hollander BV és az Esha Port Services Amsterdam BV egyetemlegesen: 11,5 millió EUR;
 - f) HBG: HBG Civiel BV: 7,2 millió EUR;
 - g) Heijmans: Heijmans NV és Heijmans Infrastructuur BV, egyetemlegesen: 17,1 millió EUR;
 - h) Klöckner: Klöckner Bitumen BV: 10 millió EUR, amelyből 9 millióért egyetemlegesen felel a Sideron Industrial Development BV;
 - i) Kuwait Petroleum: a Kuwait Petroleum Corporation, a Kuwait Petroleum International Ltd és a Kuwait Petroleum (Nederland) BV egyetemlegesen: 16,632 millió EUR;
 - j) KWS: a Koninklijke Volker Wessels Stevin NV és a Koninklijke Wegenbouw Stevin BV egyetemlegesen: 27,36 millió EUR;
 - k) Nynäs: AB Nynäs Petroleum és Nynäs Belgium AB, egyetemlegesen: 13,5 millió EUR;
 - l) Shell: a Shell Petroleum NV, a The Shell Transport and Trading Company Ltd és a Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV egyetemlegesen: 108 millió EUR;
 - m) Total: Total Nederland NV: 20,25 millió EUR, amelyből 13,5 millióért egyetemlegesen felel a Total SA;
 - n) Wintershall AG: 11,625 millió EUR.
- (30) A fentebb felsorolt vállalkozások, amennyiben ezt még nem tették meg, kötelesek azonnal beszüntetni a (28) preambulumbekkezdésben részletezett jogsértést. Tartózkodniuk kell a (28) preambulumbekkezdésben leírt jogsértéssel azonos bármilyen cselekedet vagy magatartás megismétlésétől, továbbá az olyan cselekedetektől és magatartástól, amelyeknek azonos vagy hasonló célja vagy hatása van.
- (31) E határozat teljes szövegének nem titkos változatát az ügy hiteles nyelvein közzéteszik a Versenypolitikai Főigazgatóság honlapján, a http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html címen
-